

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 200/2024-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Kasenčákom, Brečtanová 2364/28, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/207/2022 z 31. októbra 2023 takto

rozhodol:

- Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.
- Návrhu na nariadenie dočasného opatrenia **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 9. februára 2024 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia, ktoré navrhuje zrušiť a vrátiť vec najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľ si uplatnil právo na náhradu trov konania pred ústavným súdom. Sťažovateľ osobitne navrhuje, aby ústavný súd dočasným opatrením zakázal Krajskému súdu v Žiline opätovne rozhodnúť vo veci na podklade napadnutého uznesenia až do skončenia konania vedeného ústavným súdom.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ vystupoval v procesnom postavení žalovaného v konaní vedenom Okresným súdom Čadca pod sp. zn. 4C/84/2014 o uloženie povinnosti sťažovateľovi strpieť právo prechodu cez novovytvorenú parcelu z titulu podielového spoluvlastníctva (pôvodne z titulu vydržania vecného bremena jeho výkonom so súhlasom právneho predchodcu sťažovateľa, v priebehu súdneho konania došlo k zmene vlastníckych pomerov, sťažovateľ prestal byť výlučným vlastníkom a žalobkyňa sa stala podielovou spoluvlastníčkou, pozn.), ako aj povinnosti zdržať sa akéhokoľvek zasahovania do výkonu tohto práva zo strany sťažovateľa vo vzťahu k parcele vyčlenenej geometrickým plánom. Okresný súd

(v poradí tretím) rozsudkom č. k. 4C/84/2014-727 z 22. januára 2020 žalobu žalobkyne zamietol. V odôvodnení uviedol, že právo prechodu žalobkyne novovytvorenou parcelou (CKN č. 5121/10) a povinnosť sťažovateľa výkon tohto práva trpieť im vyplýva zo spoluvlastníckeho vzťahu k dotknutej parcele. Žalobkyňa sa domáhala práva prechodu po rozšírení žaloby aj nad rámec parciel tvoriacich prístupovú cestu (CKN č. 5121/6 a č. 5121/8), ktoré boli predmetom dokazovania, a preto okresný súd poukázal v tejto časti na nesplnenie procesnej podmienky označenia všetkých podielových spoluvlastníkov tvoriacich nerozlučné procesné spoločenstvo pasívne legitimovaných osôb pre určenie nakladania so spoločnou vecou, a preto v tejto časti nebolo možné žalobe vyhovieť. V druhej časti sa žalobkyňa domáhala ochrany pred neoprávnenými zásahmi proti druhému podielovému spoluvlastníkovi (sťažovateľ). Vo vzťahu k tomuto petitu žalobkyňa podľa názoru okresného súdu nepreukázala neoprávnené zásahy sťažovateľa, nedostačujúce boli už jej skutkové tvrdenia, keďže nebolo zrejmé, akého konkrétneho zákazu sa dožaduje. V súvislosti so skorším konaním o odstránenie oplotenia (5C/578/98) okresný súd uviedol, že k osvedčeniu vlastníckeho práva k parcele č. 5121/2 došlo až v roku 2004 po rozhodnutí súdu, preto mala produkovať ďalšie dôkazy a tvrdenia o zásahoch sťažovateľa.

3. Krajský súd na odvolanie žalobkyne rozsudkom sp. zn. 8Co/108/2020 z 29. októbra 2021 rozsudok okresného súdu potvrdil. Z odôvodnenia vyplýva, že sa stotožnil s posúdením veci okresným súdom. Žalobkyňa bola po pripustení zmeny žaloby povinná konkretizovať konanie žalovaného, ktorým ruší jej užívanie spoločnej nehnuteľnosti, ako aj miesta, kde k vytváraniu prekážok dochádza, tak, aby bolo zrejmé, že sa týka spornej parcely a došlo k nemu po zmene vlastníckych vzťahov. Tvrdené zásahy boli sťažovateľom vykonané pred zmenou vlastníckych práv, preto na ne súdy neprihliadali.

4. Proti tomuto rozsudku žalobkyňa podala dovolanie. Najvyšší súd napadnutým uznesením zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie s odôvodnením, že vo vzťahu k uplatnenej odvolacej argumentácii podstatnej pre posúdenie veci je odôvodnenie nedostačujúce a nepreskúmateľné, keďže sa odvolací súd odmietol zaoberať zásahmi sťažovateľa, ktoré boli v konaní opakovane označené žalobkyňou a zistené aj obhliadkou súdom, iba preto, lebo boli uskutočnené pred zmenou vo vlastníckych vzťahoch, hoci mali podľa tvrdenia žalobkyne pretrvávať aj po tejto zmene v čase rozhodovania nižších súdov. Právna konštrukcia súdov nižších stupňov je preto arbitrárna a predčasná. Najvyšší súd poukázal aj na to, že pripustením zmeny žaloby bol okresný súd toho názoru, že výsledky doterajšieho dokazovania môžu byť podkladom aj na rozhodovanie o zmenenej žalobe. Uvedené označil najvyšší súd za zásah do práva na spravodlivý proces, keďže na relevantnú odvolaciu námietku odvolací súd nedal odpoveď.

II.

Sťažnostná argumentácia

5. Zo sťažnostnej argumentácie sťažovateľa vyplýva, že nesúhlasí s postupom najvyššieho súdu. Sťažovateľ podrobne popísal priebeh konania a upozornil na povinnosť krajského súdu rozhodnúť bez možnosti vrátenia veci na doplnenie dokazovania okresnému súdu, pričom skutkové tvrdenia žalobkyne popiera a považuje ich za nepreukázané. Sťažovateľ vyjadril svoje obavy, že krajský súd v tejto procesnej situácii rozhodne v jeho neprospech na základe skutkových tvrdení protistrany, ktoré nie sú preukázané, pretože ďalšie dokazovanie vykonávať nebude môcť. Za ústavne nesúladný považuje sťažovateľ názor najvyššieho súdu, že žalobkyňa opísala a preukázala zásahy

sťažovateľa vykonané pred zmenou vlastníckych pomerov, ktoré po nadobudnutí spoluvlastníckeho podielu žalobkyňou môžu pretrvávajúť a podľa jej tvrdení aj pretrvávajú (oplotenie zamedzujúce prechodu podľa tvrdení žalobkyne stále stojí, pozn.). Sťažovateľ zastáva názor, že po pripustení zmeny žaloby bola žalobkyňa povinná produkovať nové dôkazy k vzniku neoprávnených zásahov do jej vlastníckeho práva zo strany sťažovateľa po zmene vlastníckych pomerov, čo včas neurobila, a preto neuniesla dôkazné bremeno. Zrušením rozsudku a vrátením veci krajskému súdu tak podľa názoru sťažovateľa došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces a súdnu ochranu.

6. Sťažovateľ v petite uvádza aj porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, avšak v obsahu svojej sťažnosti neponúka žiadnu ústavnoprávnu argumentáciu smerujúcu k porušeniu tohto práva.

III.

Predbežné prerokovanie sťažnosti

7. Podstatou sťažnosti je namietané porušenie práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces, ktoré sťažovateľ videl v arbitrárnosti názorov najvyššieho súdu vyslovených pri posudzovaní dostatočnosti odôvodnenia rozsudku krajského súdu.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

8. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem poskytnutých všeobecným súdom s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody v ústavne relevantnej intenzite.

9. Vo vzťahu k preskúvaniu zrušujúcich rozhodnutí dovolacieho súdu ústavný súd konštantne zaujíma zdržanlivý postoj s poukazom na „výsledkový“ charakter základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie. Úlohou ústavného súdu je teda posúdiť, či je konanie pred všeobecným súdom spravodlivé ako celok (pozri tiež rozsudok ESLP vo veci Komanický proti Slovenskej republike zo 4. 6. 2002, č. 32106/96, bod 47). To je v zásade možné až po jeho definitívnom skončení. Povinnosť chrániť základné práva totiž majú aj všeobecné súdy a až v prípade, keď v tejto úlohe zlyhajú, môže do ich činnosti zasiahnuť ústavný súd. Ústavný súd preto spravidla nepristupuje k prieskumu zrušujúcich rozhodnutí všeobecných súdov a nezasahuje do prebiehajúceho, ešte neskončeného konania pred nimi (II. ÚS 562/2018, II. ÚS 406/2018, III. ÚS 481/2017).

10. Prieskum kasačných rozhodnutí je judikatúrou pripustený len veľmi výnimočne, a to v situácii, keď by namietané pochybenie zaťažilo celý ďalší proces zásadnou vadou, ktorá by už nebola reparovateľná v ďalšom konaní vedenom všeobecnými súdmi vrátane konaní opravných (III. ÚS 46/2013, I. ÚS 227/2018). K preskúvaniu kasačného rozhodnutia ústavný súd pristúpi len

v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich súdne konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (I. ÚS 213/2017, III. ÚS 541/2015).

11. Vychádzajúc z citovanej judikatúry a zohľadňujúc argumentáciu sťažovateľa v ústavnej sťažnosti, sa úloha ústavného súdu v posudzovanej veci obmedzuje na posúdenie, či najvyšší súd v napadnutom uznesení dostatočným, a teda ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil svoj záver o rozpore skutkových zistení s vykonanými dôkazmi, ako aj o absencii odpovede na relevantnú odvolaciu argumentáciu žalobkyne, čo viedlo k zrušeniu rozsudku krajského súdu. S poukazom na odôvodnenie napadnutého uznesenia sumarizované v bode 4 tohto uznesenia ústavný súd zastáva názor, že spĺňa ústavné požiadavky na riadne odôvodnenie, je zrozumiteľné a logické. Navyše k zrušeniu rozsudku krajského súdu došlo z dôvodu nedostatku jeho dôvodov, ktorý má takú intenzitu, že zasahuje do práva žalobkyne na spravodlivý proces.

12. Vzhľadom na uvedené ústavný súd v prejednávanej veci nezistil žiadne extrémne vybočenie z procesných štandardov, a preto nemal dôvod do napadnutého kasačného uznesenia najvyššieho súdu zasahovať a ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

13. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd konštatuje absenciu (akéhokoľvek) relevantného odôvodnenia ústavnej sťažnosti, a preto v tejto časti ústavnú sťažnosť odmietol pre nedostatok splnenia predpísaných náležitostí sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

14. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, nebolo dôvodné nariadiť navrhované dočasné opatrenie, preto tomuto návrhu ústavný súd nevyhovel. Bezpredmetným sa stalo aj rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. apríla 2024

Peter Molnár
predseda senátu